

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Hieronymi Dandini Cæsenatis E Societate Iesv De Corpore
Animato Lib. VII.**

Dandini, Girolamo

Parisiis, 1611

XLI. De aure

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95641)

motus, relinquit oculus speciem sui in proximo aëre, eamque ibi cernit. At tribus modis peccant. Primum, quod speciem accipiunt per se ipsam videri: quod illius auctoris non admittunt. Deinde quod oculus non videt seipsum nec sui speciem, sed lumen. Postremò quia cum oculus ad suum locum & situm rediit, non videtur amplius fulgor, sed dum comprimitur. Alexander igitur & Sanctus Thomas oculum inquirunt esse laevem ac tersum, & idèò semper in se reflectere aliquam lucem, licet exiguam; qua nunquam destituitur aër. Deinde eum idem oculus sit mollis, compressus potest quodammodo dividi, ut vna illius pars emineat magis, quam alia; & idèò pars inferior cernat lucem, quæ in altera eminentiori est parte. Sed queri potest, cur is fulgor quasi extrà oculum cernatur? Cur rotundus videatur? Quomodo sensibile positum suprâ sensum sentiat? Albertus oculum dixit necessariò debere habere lumen, ut videat: quod si frigeret, lumen illud splendere. Fuerit id fortasse verum, si oculus innatum lumen habeat. At si aliud, quam externum, non habet, non video quomodo remoto corpore lucido remanere in oculo possit. Videtur potius is effectus referendus in spiritum; qui tenuissimus cum sit, dum fricatur oculus, facillimè inflammatur; præsertim cum oculus lævis sit & tersus: & idèò inflammato spiritu facillimè fulgeat. Breui tamen tempore cessat fulgor; quia tenuissimus spiritus citissimè extinguitur. Sanè Philosophi verba significant inferiorem oculi partem pressam cernere superiorem tanquam lucidam: quia lævis est & tersa. Apparet autè quasi extrà oculum; quia superior est extrà partem eam, quam videt. Apparet rotunda, quia oculus & vna eius pars eam verè figuram habent. Denique quomodo sensibile positum supra sensum possit aut non possit sentiri, alium habebit magis proprium explicationis locum.

DE AVRE.

CAPVT XII.

Vemadmodum in oculo aspectus, sic in aëre auditus organum contineri nemo ignorat: iureque optimo Alcmeonem inquit Philosophus in primo historiarum libro cap. 11. captas auribus spirare credentem. Appellatio quidem certe indè videtur ducta; aut quod sonos hauriant, aut ab audiendo, aut demum à Græca voce *αὐδή*, quæ vocem significat. Atque in edito loco & utrinque positæ aures fuerunt, ut incurrentes ex omni parte sonos haurirent. Quæ verò potissimum oculorum auriumque parte colores aut soni sentiantur, eo loco docebo, ubi de facultatibus disserteram: nunc organorum descriptionem facio.

Auris igitur duæ sunt partes: exterior vna extrinsecus capitæque prominens, foramini auditus in orbem inhxæ: proprio nomine auricula dicitur. Altera interior cranioque recondita. Exteriorem nec ossæ esse oportuit, nec prorsus carneam. Ossæ namque & facillè frangeretur, & inutiles gravaret potest, & duritate atque inflexibilitate plurimum esset molesta. Carneam verò tum facillè contenderetur, tum multitudine nimia minus esset ad excipiendum & traducendum sonum idonea. Neque erecta stare, sed concidens aditum soni præ-

cluderet: atque ab externis demum plurimum pareretur iniuriis. Ergò cartilaginea est, mediâ inter os & carnem substantiæ: obducta tamen pelle, communi partium omnium tegumento. Sic enim erecta stat, nec vllum animali adfert incommodum. Propterea pars inferior carnea propemodum est & prorsus mollis; quod iam infra foramen auris pendeat ad ornatum potius quam ad vsum. Inferior hæc pars fibra dicitur, superior pinna.

Tota caua & sinuosa atque in nobis semicirculari figura; semperque patula excipiendis parata sonis, & intrò coniciendis oportuna. Nam & ut melius audiamus, manum cauam obtendimus auri: & in 5. lib. de animalium ortu cap. 2. audire acutiùs dicuntur animalia illa, quæ longas ampliusque imbricatas aurículas habent, quod sonos excipiant melius & intrò tradant: quibus auriculæ præcise sunt, acutiùs illi audiunt. In animalibus ceteris mouentur, homini stant immobiles: tum ob mouentium musculorum defectum, nimiamque tenuitatem & imbecillitatem nervorum: tum quia ut in 2. lib. de partibus cap. 11. legimus, cum erectæ figuræ sit homo, duobusque nitatur pedibus, facile potest in omnem se partem conuertere ad sonum omnem percipiendum. Denique multa, quæ aurium motu animalia cætera faciunt, ut abigere muscas & si quid sit eiusmodi aliud, manibus homo præstare potest. Quibusdam tamen interdum hominibus mouentur, & quendam ipse mouentem vidit: quod nimirum pars aliqua circumiectorum ceruicis musculorum ad eam vsque regionem progreditur interdum. At quem tandem vsum habeat auris tam parua, etsi in hominibus cunctis mouerentur?

Auribus & piscibus pars hæc non prominere: nimio enim esset volantibus aut natantibus impedimento: nimiumque aues aëre & pisces aqua per auriculam suscepta læderentur. De marino vitulo loquens Philosophus in 5. lib. de animalium ortu cap. 2. hanc ipsam & aliam quandam causam exposuit. Auribus, inquit, caret, meatusque tantum habet, quibus audiat. Causa est, quod vitam hic in humore tradit: pars autem aurium addita meatibus est, ut motus à longè delatus aëris seruetur. Itaque nihil vtilis ei auriculæ forent. Immo verò offenderent, cum intrà se copiam humoris recipere. Et exterior quidem auricula sic se habet.

Interior autem locus obscurior multò est maiorique opera & arte insculptus. Est enim anfractu cochleæ similis, ut Aristoteles scripsit in 1. de historia cap. 11. tam est tortuosa fluxuosaque pars hæc. Amplia principio est, sed mox in foramen desinit, quod propterea nominatur cæcû: ob flexuosam, inquam, meatus tribus maximè gyris contentam obliquitatem. Aut etiam quod tam sit angustâ ut vix vllum esse videatur. Quod propterea factum est, ne vehementi motu aërisque ac soni appulsu interior organum læderetur, contunderetur, aut etiâ penitus rumperetur. Nam & obliquitate meatus frangitur, & foraminis angustia retardatur, & verò etiam arcetur bestiola, quæ & cruciatum maximum & damnum attulissent.

Sordes in eo colliguntur, cerebri excrementa biliola. Inde illud accedit commodi, quod bestiolis ingressus vltior prohibetur, dum sæcibus illis quasi visco detinentur. Cur autem eæ sint amaræ, eam Philosophus in problem. 4. sect. 32. voluit esse causam, quod ex putri & excrementosa oriuntur

Auris cur ducta.

Aurium situs.

Auris partes.

Aures et cartilagineæ.

Auris figura.

Hominis auris.

Auribus et piscibus.

Auris meatus.

Aurium sordes.

orianatur materia, quæ salâ nimirum est. Sed & nimia siccitas & adultio salsedinem faciunt, tum in omni excremento; absumpto scilicet humido dulci; tum in aqua maris, quæ austione sallescit. Hæ verò sordes biliosa excrementa sunt, adusta, calida, & sicca. Et ideo etiam flavescent: bilis enim flauus est humor: Viscida sunt & tenaces: tum propter bilis naturam: tum quod cerebri, cuius excrementa sunt, substantia tenax, siccatæque in aere tenaciores euadunt; cum præsertim locus ipse sit tenax.

Meatus sursum potius, quam deorsum, progreditur: quod & cerebri sordes commodius defluant, & si quid extraneum ingrediatur, difficilius penetret elabaturque facilius. Cæterum foramen cæcum in cranij cavitatem temporis ossi insculptam pertinet: Ad eamque nerulum à quinto pari admittit. Cavitatis huius partes quædam læues sunt, aliæ pumicis instar asperæ. In eaque & tympanum & incudem, & malleum, & stapetem mirabili artificio extructa cernimus. Nô procul enim ab aurium foramine osseus orbiculus est veluti linea descriptus, tenuique membranula à menyngæ dura obductus. Inter hunc circulum areamvè contentam & aurem ossiculum est, quod parvæ incudis formam referat. Hic aër ille continetur, quem in tex. 83. lib. 2. de anima auribus insitum & in ædificatum Philosophus dixit: tympanumque veluti facit membranula illa foramini cægo obliquè obducta ac tympani modo tensa, aëremque illum includente: qui tamen elementaris aër non est, sed vapor aëri similis. Obliquè autem membrana tenditur, vt ab externi aëris sonu impulsum minùs patiatur. Tympanum hoc meringa vocatur aliqui: & illud eiuſque vsum paucis descripsit in libro de principijs Hippocrates. Aurium, inquit, foramina ad os durum & siccum lapidi simile pertingunt. Tam verò ad ipsiſm os cavitatis est antroſa. Pellicula verò in aere iuxta os durum tenuis est veluti aranei tela, omnium pellicularum siccissima. Quod autem siccissimum est, maximè resonat. Nimirum tympani vsum communis est, vt percussum resonet, hæcque membrana externi aëris impulsu percussa resonat, sonumque interiori renuntiat organo. Si humoris defluxu madcat, grauior sonorum auditus est: humida namque minùs resonant. Si crassior sit & densior, surditatem omnino adfert.

Porro hæc resonantia trium fit ossiculorum vsum, quæ cavitatis hac continentur. Vnum incudis molarilivè dentis, alterum mallei, tertium antiqui stapetis aut Græcæ litteræ Δ (triangulare enim est) figuram referunt. Solidissima omnia sunt & siccissima, vt magis resonent. Malleolus membranæ appensus in incudem desinit, in eus alligatur stapeti: membrana impulsu aëris motu malleolum movent, is incudem percutit, & interior fit resonantia, sonusque quali cuditur: quodque facilius transmittatur, fenestella duæ, superior & inferior, ad sunt. Adest & canaliculus ad palatum asperæque arteriæ officium cartilagineus: tum quia inter ossa opus fuit materia solida: tum vt patens semper esset: eiuſmodique omninò solet esse aëri transitus. Hoc quippe insitus ille purgatur aër & subinde mutatur, ne diutius inclusus putrescat: aut etiam, vt alijs placet, ad tympanum quoque & contentum aërem recreandum inspiratus penetrat aër.

Hinc mirus inter aures & palatum ac guttur consensus existit. Vt propterea quidpiam atten-

tius audituri non respiremus: & vt Aristoteles habet in 5. libro de animalium ortu cap. 2. & problem. 13. sect. 32. oscitantes non bene audimus sonos; quoniam aère subeunte inflatur nimium ac distenditur auris tympanum; nec pulsare malleolum valet. Nec oscitantes audemus aurem inscalpente: quoniam cum inflatur membrana, si auriscalpio tangatur, læditur plurimum; aut certè oscitatio cessat. Nonnulli etiam, cum suas inscalpunt aures, tussunt: quod ex aurium cõfrictione quidpiam ad guttur per meatum defluat, quod tussim mouere possit: aut si prorsus sicca sit tussis, ex sola vasorum communicatione mouet: Surdastri per os audiunt melius: subit enim per meatum sonus. Ac demum tangentes aures saluam excitamus in ore: magna siquidem est aurium cum radice linguæ coniunctio.

Verum interior alia cavitatis in aere est, quam labyrinthum vocant, quod multis quasi circulis cõstet; in quibus susceptus tandem sonus sentitur. Adest enim auditorius neruus ex anteriori conclauis protensus ibique in membranulam dilatatus, quæ sensum sonorum habet.

DE ORE ET PARTIBVS EIVS.

CAPVT XLII.

Etiam superest gustandi organum considerandum. Illud est lingua: quam inspicere si libeat, aperias os, vastumque illud antrum & amplam cavitatem, in qua delitescit lingua, simul intuearis. Et ego dicturus de lingua, simul etiam oris partes omnes percurram.

Oris vniuersi duplex est generalis vsum, tertius specialis. Generalis & animalibus omnibus communis est, tum ad respirandum, tum ad sumendum alimentum: hæc enim parte & aërem ad pulmones & alimentum ad ventrem transmittimus. Adde etiam si placet, excrementa multa secernimus. Homini autem proprius, loquutio est. Aère quippe inspirato & respirato ad loquendum vsumur. In multis hic quoque vsum quoquo modo inest, siue ad gemitus & in conditos edendos sonos; siue in aibus ad cantum.

Quæ in ore aperto considerantur, hæc sunt: palatum, gurgulio, fauces, mælopharynx, lingua, maxilla, gingiua, dentes. Palatum quasi tectum testudivè incumbit: Græci *σπερον* dicunt, quasi oris Cælum. Ad huius finem faucibus imminet gurgulio, græcis *σπερον*, catnea & fungosa particula, superius latior, inferius angustior: quam ob causam infundibulum appellant aliqui. Vocis modulationi plurimum confert: quibus enim auit præfectus aut derosus est, ijs loquutio deterior. Proptereaque plectrum à quibusdam vocatur; solusque homo & aues quædam eo vtuntur. Omnibus verò communis vsum est, vt frigidior aërem mitiget; qui pulmonibus obest & plurimum in ijs obest, quibus gatgarcon præcitus sit; quos tabe consumi auctor est. Alexander in 3. problem. lib. 2. quod crassescat sanguis pulmonisque densentur & ad motum tardiores euadant: quare magno ad motu conatu rumpuntur vasa, vt tabe orti necesse sit.